

PRAVILNIK O ZAŠTITI NA RADU

**INSTITUT ZA JADRANSKE KULTURE
I MELIORACIJU KRŠA**
Put Duilova 11, 21000 Split

Siječanj, 2018. god.

Sadržaj:

1. OPĆE ODREDBE

2. ORGANIZACIJA UREĐIVANJA I PROVOĐENJA ŽAŠTITE NA RADU

2.1 Ravnatelj

2.2 Neposredni rukovoditelji

2.3 Stručnjak zaštite na radu

2.4 Ovlaštenik

2.5 Povjerenik radnika

2.6 Radnik

3. PRAVILA ŽAŠTITE NA RADU

3.1 Osposobljavanje radnika iz zaštite na radu

3.2 Obavještavanje

3.3 Poslovi s posebnim uvjetima rada

3.4 Zaštita mladeži, žena, i radnika s umanjenim radnim sposobnostima

3.5 Sredstva rada i radni okoliš

3.6 Osobna zaštitna sredstva

3.7 Opasne radne tvari

3.8 Zaštita od požara, evakuacija i spašavanje

3.9 Ozljede na radu i profesionalne bolesti

3.10 Sigurnosni znakovi, pisane obavijesti i upute

3.11 Pružanje prve pomoći

3.12 Zaštita nepušača

3.13 Zabrana unošenja i uzimanja alkohola i drugih sredstava ovisnosti

4. NADZOR

5. ISPRAVE, EVIDENCIJE I IZVJEŠTAJI

6. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Na temelju odredbe članka 19. stavka 2. Zakona o zaštiti na radu (NN 71/14, 118/14, 154/14) i članka 43. Statuta Instituta, ravnateljica Instituta za jadranske kulture i melioraciju krša, Put Dui洛va 11, Split, dana 17. siječnja 2018.godine donosi

PRAVILNIK O ZAŠTITI NA RADU

1. UVODNE NAPOMENE

Članak 1.

- 1) Ovim Pravilnikom o zaštiti na radu (u dalnjem tekstu: *Pravilnik*) kod poslodavca **INSTITUT ZA JADRANSKE KULTURE I MELIORACIJU KRŠA, Put Dui洛va 11, Split** (u dalnjem tekstu: *ustanova*) sukladno djelatnosti, tehnologiji, poslovima s posebnim uvjetima rada, sredstvima rada, opasnim tvarima i broju radnika, a na temelju provedene procjene rizika utvrđuje se organizacija provođenja zaštite na radu, te propisuju pravila zaštite na radu, prava, obveze i odgovornosti ovlaštenika i radnika.
- 2) Izrazi koji se koriste u ovom *Pravilniku*, a imaju rodno značenje, koriste se neutralno i odnose se jednakno na muški i ženski spol.

Članak 2.

- 1) Otklanjanje opasnosti za zdravlje i život radnika osigurava se primjenom osnovnih, posebnih, propisanih i priznatih pravila zaštite na radu. U tom se cilju ovim *Pravilnikom* utvrđuje organizacija uređivanja i provođenja zaštite na radu, osposobljavanje radnika na siguran način rada, poslova s posebnim uvjetima rada, način ispitivanja sredstava rada, opasnih radnih tvari, način na koji se njima mora rukovati, način uporabe osobnih zaštitnih sredstava i opreme, sustav obavještavanja i uporabu znakova obavještavanja, izradu pisanih uputa o sigurnom načinu rada, postupak s ozlijedenim i oboljelim osobama na radu, zabranu unošenja i uzimanja alkohola i drugih sredstava ovisnosti za vrijeme rada, zaštitu posebnih kategorija radnika, prava, dužnosti i odgovornosti ovlaštenika i radnika, te unutarnji nadzor.
- 2) U cilju uređivanja i provedbe zaštite na radu ovim *Pravilnikom* uređuje se i ustroj i izbor Povjerenika za zaštitu na radu.

Članak 3.

Odredbe ovog *Pravilnika* primjenjuju se na sve osobe koje rade ili po bilo kojoj osnovi borave u *ustanovi*: radnici u radnom odnosu na određeno ili neodređeno vrijeme, pripravnici, osobe koje rade prema ugovoru o djelu, osobe na stručnom osposobljavanju, đaci na praksi ili treće osobe dok borave u prostorima *ustanove*.

Članak 4.

Ravnatelj i radnici *ustanove* dužni su primjenjivati pravila zaštite na radu na način da se osigura siguran način rada, što utječe na sprječavanje nastanka ozljeda na radu, profesionalnih te drugih bolesti i smrtnih događaja.

Članak 5.

Zaštitu na radu potrebno je provoditi u skladu sa slijedećim načelima:

- procjenjivanje i izbjegavanje rizika
- sprječavanje rizika na izvoru
- prilagođavanje rada radnicima prema radnim mjestima, izborom radne opreme i načina rada te ostalih mjera s ciljem smanjenja štetnih učinaka na zdravlje
- prilagođavanje tehničkom i tehnološkom napretku
- provedba i razvoj prevencije povezivanjem tehnologije, organiziranja rada, uvjeta rada, ljudskih odnosa i utjecaja radnog okoliša
- davanje prednosti skupnim mjerama zaštite na radu u odnosu na pojedinačne mjere zaštite
- osposobljavanje i obavješćivanje radnika
- prevencija, odnosno mjere zaštite na radu

2. ORGANIZACIJA UREĐIVANJA I PROVOĐENJA ZAŠTITE NA RADU

Članak 6.

Ravnatelj organizira, uređuje i osigurava uvjete primjene za sve poslove zaštite na radu, a na prijedlog ovlaštenika i ostalih radnika s posebnim ovlastima.

Članak 7.

- 1) Određene stručne, savjetodavne i druge poslove zaštite na radu obavljaju osobe ovlaštene i osposobljene za obavljanje poslova zaštite na radu.
- 2) Stručne poslove zaštite na radu obavljaju stručne i druge službe u sklopu svojeg djelokruga.
- 3) Poslove zaštite na radu obavljaju neposredni rukovoditelji i ovlaštenici.

Članak 8.

- 1) Za organiziranje i provedbu zaštite na radu odgovoran je ravnatelj, neovisno o tome da li poslove obavlja samostalno, preko stručnjaka zaštite na radu, da li je ugovorio suradnju s ovlaštenom pravnom ili fizičkom osobom ili je u pisanim oblicima prenio ovlaštenje za obavljanje poslova zaštite na radu na drugu osobu – ovlaštenika.
- 2) Ako *ustanova* zapošljava do ukupno 49 radnika poslove zaštite na radu ravnatelj može obavljati sam, ako ispunjava propisane uvjete ili obavljanje tih poslova može ugovoriti sa ovlaštenom fizičkom ili pravnom osobom.

2.1 Ravnatelj

Članak 9.

Ravnatelj osigurava uređivanje i provođenje zaštite na radu suglasno odredbama Zakona o radu, pod zakonskih propisa, tehničkih normi i ovog *Pravilnika*.

Poslovi ravnatelja u svezi zaštite na radu su:

- donošenje općih akata iz zaštite na radu
- donošenje izmjena i dopuna općih akata iz zaštite na radu
- praćenje provedbe plana i programa mjera zaštite na radu
- prihvaćanje procjene rizika zaštite na radu
- prihvaćanje izvješća o stanju zaštite na radu i o provođenju mjera zaštite na radu
- odlučivanje o financiranju poslova zaštite na radu i pojedinih projekata iz zaštite na radu
- ugovaranje osiguranja radnika za slučaj ozljede na radu i profesionalne bolesti
- ugovaranje usluga sa službama medicine rada i Hrvatskim zavodom za zdravstveno osiguranje zaštite zdravlja na radu radi osiguravanja i ostvarivanja zdravstvene zaštite
- donošenje odluke i rješenja o provedbi odredbi ovog *Pravilnika* i drugih propisa iz zaštite na radu

2.2 Neposredni rukovoditelji

Članak 10.

Zadatak neposrednih rukovoditelja u provođenju zaštite na radu je:

- kontrola radnika, postupaju li sukladno propisanim postupcima za obavljanje sigurnog rada,
- obustava rada na poslovima, odnosno mjestima rada kada se utvrdi da postoji opasnost po život i zdravlje radnika,
- svakodnevna kontrola ispravnosti sredstava rada, osobnih zaštitnih sredstava i opreme,
- kontrola pravovremenosti liječničkih pregleda radnika pod njihovim nadzorom,
- osiguravanje provedbe osposobljavanja za rad na siguran način radnika kojima rukovodi,
- isključivanje iz uporabe sredstava rada, zaštitnih osobnih sredstava i opreme koji nisu ispravni,
- kontrola radnika da li su pod utjecajem alkohola ili drugih sredstava ovisnosti,
- udaljavanje radnika s mjesta rada ako se ne pridržavaju propisanih mjera zaštite (ne koriste osobna zaštitna sredstva, ne pristupaju obveznom liječničkom pregledu, ne žele se podvrgnuti alkotestu, ugrožavaju sebe ili druge osobe na radu ili radnom okolišu),
- sudjeluju u očevodu ozljede na radu i/ili materijalne štete, te pozivaju na očevod povjerenika radnika,
- izvještavaju stručnjaka zaštite na radu o svim nezgodama na radu bez obzira jesu li one uzrokovale ozljedu ili štetu.

2.3 Stručnjak za zaštitu na radu

Članak 11.

Stručnjak za zaštitu na radu obavlja sljedeće poslove:

- na temelju neposrednog uvida u rad radnika, neposrednih i drugih rukovoditelja, predlaže i osigurava povezanost djelovanja svih subjekata i objedinjuje rad na zaštiti života i zdravlja radnika i drugih osoba na radu,
- osigurava rad službe medicine rada u provedbi specifične zdravstvene zaštite, te upoznaje liječnika s uvjetima rada radnika i provođenja zaštite na radu,
- osigurava suradnju sa specijaliziranim ustanovama čija je djelatnost zaštita na radu,
- surađuje s tijelom nadležnim za poslove inspekcije rada i drugim odgovarajućim državnim tijelima i organizacijama,
- obvezno obaveštava povjerenika radnika o svim bitnim promjenama od utjecaja na sigurnost i zdravlje radnika, te sudjeluje u osiguranju njihovih neophodnih uvjeta rada,
- ocjenjuje rad pojedinih službi i radnika na organiziranju i provođenju zaštite na radu, posebice ostvarivanju prava radnika iz zaštite na radu,
- izrađuje izvješće o ostvarenim oblicima suradnje na poslovima zaštite na radu.

Provjeda zaštite na radu:

- prati ostvarivanje sustava zaštite na radu, analizira propise, organizira i sudjeluje u izradi prijedloga ovog pravilnika, planova, programa, odluka, rješenja, uputa i naloga, te podučava ravnatelja, ovlaštenike, povjerenika radnika, neposredne rukovoditelje i radnike,
- organizira osposobljavanje za siguran rad i sudjeluje u njegovom provođenju,
- osigurava provedbu propisa koji se odnose na poslove s posebnim uvjetima rada,
- organizira i sudjeluje pri ispitivanju i obavljanju pregleda strojeva i uređaja te radnog okoliša,
- osigurava primjenu osobnih zaštitnih sredstava i opreme na pojedinim mjestima rada,
- ocjenjuje ponašanje radnika u svezi zaštite na radu i usklađenost tog ponašanja s zakonskim propisima, s internim obavijestima, uputama i znakovima sigurnosti, te daje odgovarajuće prijedloge koji osiguravaju pravilno ponašanje svih radnika prema zaštiti na radu.

Vodenje evidencija i dokumentacije iz zaštite na radu:

- o periodičnim pregledima radnika koji rade na poslovima s posebnim uvjetima rada,
- evidenciju o osposobljavanju radnika iz zaštite na radu,
- evidenciju i osigurava pismena o ispitivanjima i pregledima strojeva i uređaja, te o ispitivanju radnog okoliša,
- evidenciju o opasnim i štetnim radnim tvarima,
- evidenciju i čuva pismena o ozljedama na radu, o profesionalnim bolestima i o poremećajima u tehnološkom procesu koji su se odrazili ili su se mogli odraziti na sigurnost radnika i ostalu dokumentaciju o zaštiti na radu,
- izvješće o stanju zaštite na radu kod Poslodavca, a tijelu nadležnom za poslove inspekcije rada godišnje izvješće o ozljedama i pojavama profesionalnih bolesti.

Poslovi unapređivanja zaštite na radu:

- prati i proučava suvremena dostignuća u području zaštite na radu i daje prijedloge za unapređivanje i poboljšanje procesa rada,
- sugerira i osigurava provođenje zaštite na radu na osnovi pažljivog tumačenja i vrednovanja propisa, tehničkih normativa, standarda i stručnih iskustava,
- na osnovi praćenja propisa i stručnih dostignuća usmjerava primjenu odgovarajućih oblika zaštite na radu na pojedina mjesta rada,
- organizira da povremenim predavanjima, kao obliku specijalnog osposobljavanja, bude nazočni ovlaštenici, povjerenici radnika i neposredni rukovoditelji,
- izrađuje analize ozljeda na radu, profesionalnih bolesti i o tome podnosi izvješća ravnatelju,
- organizira i sve ostale postupke, radnje i aktivnosti na unapređivanju zaštite na radu.

2.4 Ovlaštenik

Članak 12.

Ovlaštenik može biti ravnatelj ili osoba na koju je prenijeto obavljanje poslova zaštite na radu. Ovlaštenik na kojeg je prenijeto obavljanje poslova zaštite na radu odgovoran je za obavljanje tih poslova, neposredno ravnatelju.

Članak 13.

Svojim ovlaštenicima ravnatelj daje ovlaštenje za poduzimanje mjera u okviru njihovog djelokruga, kojima se osigurava provedba ovoga Pravilnika, Zakona i drugih propisa iz zaštite na radu, a naročito za:

- to da se na poslove ne rasporedi radnik koji nije osposobljen za rad na siguran način,
- to da se na poslove s posebnim uvjetima rada ne rasporedi radnik za kojeg na propisani način nije utvrđeno da ispunjava tražene uvjete, odnosno da se radnik koji tražene uvjete više ne ispunjava ne zadrži na poslovima s posebnim uvjetima za rad,
- to da se malodobnicima, ženama i radnicima sa smanjenom radnom sposobnošću ne dozvoli rad na poslovima koji bi mogli na njih štetno utjecati,
- to da isključi iz uporabe strojeve i uređaje te osobna zaštitna sredstva koja nisu ispravna,
- to da radnici rade sukladno odredbama ovoga *Pravilnika*, propisa donesenih na temelju njega, drugih propisa zaštite na radu, uputa proizvođača strojeva i uređaja, uputa o korištenju osobnih zaštitnih sredstava i radnih tvari, te da koriste propisana osobna zaštitna sredstva,
- to da radniku zabrani rad ako ga obavlja suprotno odredbi iz prethodnog podstavka,
- to da se osigura potrebna oprema radnicima osposobljenim za evakuaciju i spašavanje, kao i radnicima za pružanje prve pomoći,
- to da se zabrani da se za vrijeme rada piju alkoholna pića te uzimaju druga sredstva ovisnosti, odnosno da zabrani rad radnicima koji su na radu pod utjecajem alkohola i drugih sredstava ovisnosti te da ih udalji s rada.

2.5 Povjerenik radnika

Članak 14.

Radnici *ustanove* između sebe biraju ili imenuju povjerenika radnika za zaštitu na radu. Broj povjerenika radnika za zaštitu na radu, izbor i njihov mandat utvrđuje se u skladu s odredbama Zakona o radu kojim su uređena pitanja izbora vodeći računa o zastupljenosti svih dijelova procesa rada.

Članak 15.

Izbor povjerenika radnika provodi se na način i postupak kako se provodi izbor za zaposleničko vijeće. Izabrani povjerenici između sebe biraju koordinatora koji je član Odbora za zaštitu na radu.

Članak 16.

Zadatak je povjerenika da djeluje u interesu radnika na području zaštite na radu, te da prati primjenu pravila, mjera, postupaka i aktivnosti u radnoj sredini u kojoj je izabran.

Članak 17.

Povjerenik radnika za zaštitu na radu ima i sljedeća prava:

- podnosići poslodavcu prijedloge vezane uz donošenje odluka iz zaštite na radu,
- zahtijevati od poslodavca da poduzme odgovarajuće mjere u svrhu smanjenja i otklanjanja rizika,
- podnosići pritužbe tijelima nadležnim za zaštitu na radu,
- sudjelovati s poslodavcem u planiranju i uređivanju uvjeta rada, uvođenja nove tehnologije, uvođenja novih kemikalija i bioloških štetnosti u radni i proizvodni proces te poticati poslodavca i njegove ovlaštenike za provedbu zaštite na radu,
- biti obaviješten o svim promjenama koje utječu ili bi mogle utjecati na zaštitu na radu,
- izvršiti uvid i koristiti dokumentaciju poslodavca iz zaštite na radu,
- primati primjedbe radnika u vezi s primjenom pravila zaštite na radu te ih prenosići poslodavcu ili njegovom ovlašteniku,
- izvijestiti nadležnog inspektora i specijalistu medicine rada o svojim zapažanjima, odnosno zapažanjima radnika,
- prisustvovati inspekcijskim pregledima i očitovati se na činjenično stanje koje utvrdi nadležni inspektor,
- pozvati nadležnog inspektora kad ocijeni da su ugroženi sigurnost i zdravlje radnika, a poslodavac propušta ili odbija provoditi potrebnu zaštitu na radu,
- osposobljavati se obavljanje poslova povjerenika za zaštitu na radu,
- stalno proširivati i unapređivati znanje te pratiti i prikupljati obavijesti od važnosti za svoj rad,
- staviti prigovor na inspekcijski nalaz,
- obavještavati radnike o provedi zaštite na radu.

O svom radu povjerenik je dužan izvještavati radničko vijeće.

Članak 18.

1) Ravnatelj je dužan osigurati povjereniku uvjete za nesmetano obnašanje te dužnosti, davati sve potrebne obavijesti i omogućiti uvid u sve propise i isprave u svezi sa zaštitom na radu.

2) Uvjeti za nesmetano obnašanje dužnosti povjerenika radnika za zaštitu na radu i njihovih koordinatora osiguravaju se u skladu s odredbama Zakona o radu.

Članak 19.

Ravnatelj, odnosno njegov ovlaštenik dužan je izvijestiti povjerenika radnika za zaštitu na radu o opasnostima i štetnostima po sigurnost i zdravlje te mjerama koje je poduzeo i koje će poduzeti radi unapređivanja sigurnosti i zaštite zdravlja.

Članak 20.

Obvezu iz prethodnog članka ravnatelj, odnosno njegov ovlaštenik ima posebno nakon smrtne, skupne i teške ozljede na radu, utvrđenog slučaja profesionalne bolesti, kao i nalaza nadležnog tijela kojim je utvrđen nedostatak u primjeni pravila zaštite na radu.

Članak 21.

Za svaku težu, skupnu ili smrtnu ozljedu na radu ravnatelj, odnosno ovlaštenik je dužan na uviđaj pozvati povjerenika radnika za zaštitu na radu.

2.6 Radnik

Članak 22.

Prava, obveze i odgovornosti radnika utvrđena su Zakonom o zaštiti na radu, Zakonom o radu, kolektivnim ugovorom i ovim *Pravilnikom*.

Članak 23.

Radnik čini osobito teške povrede radne obveze ako:

- ne izvršava dužnosti iz zaštite na radu propisane zakonom, pod zakonskim aktima, kolektivnim ugovorom, ugovorom o radu i odredbama ovog *Pravilnika*,
- poslove radnog mesta obavlja suprotno pravilima zaštite na radu,
- ne pristupi obrazovanju i osposobljavanju za rad na siguran način ili ne pristupi provjeri znanja za rad na siguran način,
- propusti ili odbije raditi pod nadzorom radnika osposobljenog za rad na siguran način dok uspješno ne obavi provjeru svoje osposobljenosti za rad na siguran način,
- odbije prihvatiti raspored na drugo radno mjesto za koje se može osposobiti za rad na siguran način ili ako u tri pokušaja ne zadovolji na provjeri osposobljenosti za rad na siguran način,
- odbije napustiti mjesto rada kada to od njega traži neposredni rukovoditelj radi sigurnosti i zaštite zdravlja,
- ne prekine rad kada su mu izravno ugroženi život i zdravljje, zato što nisu primijenjena pravila zaštite na radu,
- ne obavi pravodobno liječnički pregled na koji ga uputi ravnatelj, odnosno ovlaštenik,
- radeći suprotno pravilima zaštite na radu ugrozi sigurnost ili zdravljje drugih radnika,
- ne koristi se osobnim zaštitnim sredstvima ili zaštitnim napravama,
- ne koristi se osobnim zaštitnim sredstvima na način utvrđen ovim *Pravilnikom*,
- ako ošteti ili ukloni označe upozorenja ili upute iz zaštite na radu,
- odbije udaljiti se s mjesta rada kada je zatečen da radi pod utjecajem alkohola ili drugih sredstava ovisnosti,
- odbije pristupiti provjeri zdravstvene sposobnosti ili provjeri je li radi pod utjecajem alkohola i drugih sredstava ovisnosti,
- tijekom rada konzumira alkoholna pića ili druga sredstva ovisnosti ili ih unosi u prostore i prostorije poslodavca,
- puši na mjestu na kojem je to izričito zabranjeno

Za povrede radne obveze iz ovog članka radniku se može otkazati ugovor o radu njegovom krivicom.

Članak 24.

Radnici su obvezni obavljati poslove s dužnom pažnjom sukladno Zakonu o zaštiti na radu, propisanim pravilima zaštite na radu, Zakonu o radu, ugovoru o radu, kao i pisanim uputama za rad na siguran način.

3. PRAVILA ZAŠTITE NA RADU

3.1 Osposobljavanje radnika iz zaštite na radu

Članak 25.

Osposobljavati se iz zaštite na radu dužni su:

- radnici za koje je procjenom opasnosti utvrđeno obvezno osposobljavanje za rad na siguran način;
- radnici u slučajevima rada na poslovima s posebnim uvjetima rada ili na poslovima na kojima učestalo dolazi do ozljeda na radu,
- ovlaštenik iz područja osiguranja provođenja zaštite na radu;
- radnici određeni za provedbu evakuacije i spašavanja;
- radnici određeni za pružanje prve pomoći;
- svi radnici po programu za početno gašenje požara.

Članak 26.

- 1) Sadržaj programa osposobljavanja za rad na siguran način utvrđuje se ovisno o procjeni rizika, a sastoji se od teoretskog i praktičnog dijela.
- 2) Programom moraju biti obuhvaćene postojeće opasnosti i štetnosti, te načini kako se iste otklanjaju ili smanjuju.

Članak 27.

Ravnatelj mora osigurati radniku koji još nije osposobljen za rad na siguran način, rad pod nadzorom radnika osposobljenog za rad na siguran način ali ne duže od 60 dana.

Članak 28.

- 1) Teoretsko osposobljavanje radnika za rad na siguran način obavljaju, na osnovu ovlaštenja Ministarstva rada i mirovinskog sustava, posebno osposobljeni radnici.
- 2) Organizaciju i koordinaciju osposobljavanja provodi ovlaštenik u suradnji sa stručnjakom zaštite na radu.
- 3) Osposobljavanje po utvrđenim programima može se u cijelosti povjeriti ovlaštenoj vanjskoj stručnoj organizaciji.

Članak 29.

Provjera znanja provodi se testovima znanja ili usmenim ispitivanjem, a ocjena praktične osposobljenosti promatranjem i ocjenom radnih postupaka na mjestu na kojem radnik radi.

Članak 30.

Zapisnik o ocjeni praktične osposobljenosti radnika za rad na siguran način na pojedinom mjestu rada sastavlja i potpisuje ovlaštenik osposobljavanog radnika, radnik i stručnjak zaštite na radu zadužen za osposobljavanje.

Članak 31.

Radnika koji ne zadovolji na naknadnoj provjeri osposobljenosti na radnim mjestima s utvrđenim opasnostima može se raspoređiti na drugo radno mjesto (uz prethodnu provjeru osposobljenosti za to radno mjesto) ili s njim otkazati ugovor o radu.

Članak 32.

Ospozobljavanje i provjera osposobljenosti obavlja se u pravilu za vrijeme radnog vremena i na trošak *ustanove*.

3.2 Obavještavanje

Članak 33.

Ravnatelj/ovlaštenik je dužan radnicima davati odgovarajuće obavijesti i pisane upute koje se odnose na opasnosti i štetnosti po sigurnost i zdravlje u svezi djelatnosti koju obavlja. Obavijesti se mogu dati i usmeno u iznimnim situacijama kada prijeti iznenadna neposredna opasnost po život i zdravlje.

Članak 34.

Ovlaštenik, u suradnji sa stručnjakom zaštite na radu, dužan je na mjestima rada, na sredstvima rada i pripadajućim instalacijama trajno postaviti znakove sigurnosti i znakove općih obavijesti u skladu s odgovarajućim propisima. Ako znakovi sigurnosti nisu dovoljni za djelotvorno obavještavanje, ovlaštenik je dužan trajno postaviti pisane upute o uvjetima i načinu korištenja prostora, prostorija, sredstava rada, opasnih radnih tvari i opreme.

3.3 Poslovi s posebnim uvjetima rada

Članak 35.

Poslovi s posebnim uvjetima rada su poslovi koje mogu obavljati samo radnici koji osim općih uvjeta za zasnivanje radnog odnosa ispunjavaju i posebne uvjete glede dobi života, spola, stručnih sposobnosti, zdravstvenoga, tjelesnog ili psihičkog stanja (u dalnjem tekstu: zdravstveno stanje) te psihofizioloških i psihičkih sposobnosti (u dalnjem tekstu: psihička sposobnost).

Članak 36.

- 1) Ravnatelj ne smije rasporediti radnika na poslove s posebnim uvjetima rada ako prethodno na propisani način nije utvrđeno da radnik ispunjava potrebne uvjete.
- 2) Poslovi s posebnim uvjetima rada utvrđeni su u procjeni rizika.

Članak 37.

Ravnatelj ili njegov ovlaštenik dužni su radnika, koji obavlja poslove s posebnim uvjetima rada, ponovno uputiti na pregled neposredno prije isteka roka utvrđenog propisom zaštite na radu ili kada to ocijeni specijalist medicine rada.

Članak 38.

Ravnatelj ne smije dozvoliti radniku da obavlja poslove s posebnim uvjetima rada ako više ne ispunjava uvjete za obavljanje tih poslova ili ako ga ponovno ne uputi na pregled nakon isteka vremena u kojem je to bio dužan učiniti.

3.4 Zaštita mladeži, žena i radnika s umanjenim radnim sposobnostima

Članak 39.

Ustanova je obvezna osigurati zaštitu na radu malodobnicima, ženama i radnicima umanjenih radnih sposobnosti.

Članak 40.

Glade zaštite zdravlja mladeži malodobnicima je zabranjen rad na svim mjestima rada, osim uredskih poslova.

Članak 41.

- 1) Glede zaštite žena, zabranjen je rad na svim poslovima koji su Procjenom rizika utvrđeni kao teški poslovi.
- 2) Osim navedenih poslova u prethodnom stavku, trudnice ne smiju obavljati poslove na kojima su izvrgnute povećanoj buci i vibracijama, te nepovoljnim mikroklimatskim utjecajima.

Članak 42.

Radnici s umanjenim radnim sposobnostima rasporediti će se, ukoliko poslodavac ima mogućnosti, prema preostaloj sposobnosti koju utvrde nadležni organi mirovinskog osiguranja.

3.5 Sredstva rada i radni okoliš

Članak 43.

Obveza je ravnatelja da se kod planiranja ili uvođenja novih tehnologija i opreme savjetuje s stručnjakom zaštite na radu i radnicima, odnosno s njihovim predstavnicima.

Članak 44.

Ravnatelj ili njegov ovlaštenik dužni su proces rada tako planirati, pripremiti i provoditi tako da se osigura što djelotvornija zaštita radnika, odnosno tako da se osigura djelotvorna zaštita okoliša.

Članak 45.

Dužnost ravnatelja je osigurati da sve građevine namijenjene za rad budu u stanju koje ne ugrožava sigurnost i zdravlje radnika, kao i da ispitivanja instalacija bude u rokovima utvrđenim tehničkim propisima.

Članak 46.

Ravnatelj ili njegov ovlaštenik dužan je prestati s radom u građevinama namijenjenim za rad, na kojima nastanu promjene zbog kojih postoji opasnost po sigurnost i zdravlje radnika.

Članak 47.

1) Ravnatelj je dužan narediti ispitivanja u radnim prostorijama:

- u kojima proces rada utječe na temperaturu, vlažnost i brzinu strujanja zraka,
- u kojima u procesu rada nastaje buka i vibracija,
- u kojima se pri radu koriste ili proizvode opasne tvari,
- u kojima pri radu nastaju opasna zračenja,
- u kojima je pri radu potrebno osigurati odgovarajuću rasvjetu.

2) Ako posebnim propisima nije drukčije određeno prethodna ispitivanja se moraju obaviti u rokovima koji ne mogu biti duži od tri godine.

3) Neovisno od toga obveza ispitivanja postoji odmah nakon što su nastali uvjeti zbog kojih je ispitivanje obvezno ili nakon svake promjene u radnom okolišu koja ima utjecaja na stanje utvrđeno prethodnim ispitivanjem.

Članak 48.

Dužnost ravnatelja je osigurati redovito obavljanje pregleda radne opreme, radi utvrđivanja da li su na njima primijenjeni propisi zaštite na radu, odnosno da li zbog nastalih promjena tijekom uporabe ugrožavaju sigurnost i zdravlje radnika.

Članak 49.

Ravnatelj je dužan na propisani način osigurati ispitivanja radne opreme u sljedećim slučajevima:

- prije njihovog stavljanja u uporabu,
- najmanje jedanput u tri godine njihove uporabe,
- poslije rekonstrukcije, a prije ponovnog početka korištenja,
- prije početka korištenja na novom mjestu uporabe, ako su strojevi i uređaji premješteni s jednog mesta na drugo pa su zbog toga rastavljeni i ponovo sastavljeni.

Članak 50.

Ispitivanje sredstava rada u utvrđenim rokovima može organizirati ovlaštenik na prijedlog stručnjaka zaštite na radu. O ispitanim sredstvima rada i radnom okolišu sastavlja se zapisnik. Primjerak zapisnika predaje se ovlašteniku i stručnjaku zaštite na radu.

Članak 51.

Ispitivanje sredstava rada obavlja trgovačko društvo za zaštitu na radu s ovlaštenjem za obavljanje tih poslova.

Članak 52.

- 1) Ispitana sredstva rada koja ne zadovoljavaju osnovna pravila zaštite na radu isključuju se iz pogona, ukoliko su opasna za uporabu, sve do njihova osposobljavanja za daljnji rad u smislu primjene pravila zaštite na radu.
- 2) U radnom okolišu koji ne zadovoljava osnovna pravila zaštite na radu prekida se rad, ukoliko postoji opasnost za život i zdravlje radnika.

Članak 53.

- 1) Inspektor zaštite na radu ovlašten je narediti ispitivanje pojedinih instalacija u građevinama namijenjenim za rad kada opravdano prepostavi da je ispitivanje potrebno u svrhu zaštite radnika.
- 2) Inspektor zaštite na radu ovlašten je narediti da se obavi ispitivanje radnog okoliša i radne opreme i izvan utvrđenih rokova ako opravdano prepostavi da je ispitivanje potrebno u svrhu sigurnosti i zaštite zdravlja radnika, posebno u slučaju pojave profesionalne bolesti.
- 3) Inspektor zaštite na radu može narediti ispitivanje i u radnim prostorijama i radnom prostoru izvan radnih prostorija u kojima proces rada ne utječe na stanje u radnom okolišu na temelju zahtjeva radnika, odnosno njegovog povjerenika ili ako sam opravdano prepostavi da postojeće stanje nije u skladu s pravilima zaštite na radu.

3.6 Osobna zaštitna sredstva

Članak 54.

- 1) Kada nije moguće pravilima zaštite na sredstvima rada ili organizacijskim mjerama otkloniti ili u dovoljnoj mjeri ograničiti opasnosti po sigurnost i zdravlje radnika, ravnatelj u suradnji s ovlaštenikom osigurava odgovarajuća zaštitna sredstva i skrbe se da ih radnici koriste pri obavljanju poslova.
- 2) Ovlaštenik je dužan osigurati da osobna zaštitna sredstva u svakom trenutku budu u ispravnom stanju.
- 3) Ovlaštenik ne smije staviti u uporabu osobna zaštitna sredstva ako nisu izrađena u skladu s propisima zaštite na radu i ako nisu ispravna.
- 4) Ovlaštenik je dužan isključiti iz uporabe osobna zaštitna sredstva na kojima nastanu promjene zbog kojih postoji opasnost po sigurnost i zdravlje radnika.
- 5) Ovlaštenik je obvezan poduzeti potrebne mjere kako bi se osiguralo da pristup područjima s posebnim opasnostima i štetnostima imaju samo radnici koji su dobili upute i zaštitna sredstva.

Članak 55.

Ovisno o procjeni rizika i popisu poslova na kojima se moraju upotrebljavati osobna zaštitna sredstva s naznakom sredstva, nabavu osobnih zaštitnih sredstava u dovoljnim količinama osigurava Ravnatelj na prijedlog ovlaštenika.

Članak 56.

- 1) Prilikom uporabe osobnih zaštitnih sredstava radnik se mora držati pravila zaštite na radu, uputa proizvođača, te uputa ovlaštenika.
- 2) Upute o korištenju osobnih zaštitnih sredstava prilikom davanja na korištenje mora dati ovlaštenik.
- 3) Ako su upute pisane na stranom jeziku, ovlaštenik ih mora dati prevesti na hrvatski jezik.

Članak 57.

Ravnatelj mora odrediti osobu koja izdaje radnicima osobna zaštitna sredstva i vodi evidencije o izdanim osobnim zaštitnim sredstvima.

Članak 58.

Radnicima se zamjenjuju uništena ili dotrajala osobna zaštitna sredstva samo uz povrat starih, o čemu se vodi propisana evidencija.

Članak 59.

- 1) Radnik je dužan čuvati, održavati i koristiti se osobnim zaštitnim sredstvima sukladno pravilima zaštite na radu.
- 2) Radnik ne smije popravljati ili obavljati bilo kakve izmjene na osobnom zaštitnom sredstvu ili zaštitnoj napravi, osim kada je za to osposobljen i ovlašten.
- 2) Radnik ne smije odnositi osobna zaštitna sredstva izvan radnih prostorija i prostora, osim radi održavanja čistoće tih sredstava.

3.7 Opasne radne tvari

Članak 60.

- 1) Ravnatelj je dužan primjenom manje opasnih i štetnih tehnologija, radnih postupaka i radnih tvari stalno unapređivati stanje zaštite na radu.
- 2) Ravnatelj je dužan pri radu s tim tvarima primijeniti pravila zaštite na radu u skladu s propisima i uputama proizvođača i osigurati da su te tvari u svakom trenutku označene na propisani.

Članak 61.

- 1) Opasne tvari smiju se koristiti samo ukoliko nije moguće iste radne rezultate postići primjenom bezopasnih tvari.
- 2) Ukoliko nije moguća zamjena opasnih tvari bezopasnim ili manje opasnim tvarima ravnatelj ili njegov ovlaštenik dužni su utvrditi da li se primjenom drugog radnog postupka smanjuje opasnost od primjene dotične tvari.

Članak 62.

Sve opasne i štetne tvari koje se koriste u proizvodnom procesu moraju biti ažurno popisane, s obrazloženjem njihove nužnosti za primjenu u tehnološkom postupku.

Članak 63.

- 1) Ovlaštenik je dužan osigurati da su opasne radne tvari tako pakirane i označene da prilikom njihove primjene ne postoji opasnost po sigurnost i zdravlje radnika.
- 2) Ovlaštenik je dužan osigurati da su za opasne radne tvari dani podaci o opasnostima u svezi njihovog korištenja kao i o pravilima zaštite.

Članak 64.

Dužnost ovlaštenika je da osigura da se ostaci opasnih tvari nakon korištenja zbrinu na propisani način (predaju ovlaštenom sakupljaču).

3.8 Zaštita od požara, evakuacija i spašavanje

Članak 65.

Dužnost ravnatelja je da u svakoj građevini poduzme mjere zaštite od požara, a ako ipak do njega dođe, da se opasnost po sigurnost i zdravlje radnika smanji na najmanju moguću mjeru.

Članak 66.

- (1) Ovisno o prirodi procesa rada ravnatelj ili njegov ovlaštenik dužni su organizirati i osigurati evakuaciju i spašavanje za slučaj iznenadnog događaja koji može ugroziti sigurnost i zdravlje radnika (elementarne nepogode, požari, eksplozije, ispuštanje opasnih tvari u količinama iznad dopuštenih i sl.) i osposobiti osobe koje će provoditi evakuaciju i spašavanje.
- 2) Osobama koje su određene da provode evakuaciju i spašavanje ravnatelj ili njegov ovlaštenik moraju staviti na raspolaganje svu potrebnu opremu.

Članak 67.

Neposredni voditelj evakuacije i spašavanja dužan je organizirati i osigurati evakuaciju i spašavanje radnika i drugih osoba iz radnih prostorija i prostora.

Članak 68.

Obveze iz prethodnog članka ostvaruju se u skladu s planom evakuacije i spašavanja u slučaju požara, eksplozije, prirodnih nepogoda i drugih pojava koje mogu ugroziti živote i zdravlje radnika.

Članak 69.

Praktične vježbe evakuacije i spašavanja moraju se provesti najmanje jedanput u dvije godine.

3.9 Ozljede na radu i profesionalne bolesti

Članak 70.

Postupak utvrđivanja i priznavanje ozljede i profesionalnog oboljenja, uvjeti koji moraju biti ispunjeni, rokovi u kojima se podnosi prijava i sadržaj tiskanica (prijava o ozljedi na radu i prijava o profesionalnoj bolesti) određeni su odgovarajućim propisima.

3.10 Sigurnosni znakovi, pisane obavijesti i upute

Članak 71.

Obvezno je na mjestima rada postaviti sigurnosne znakove na vidljivim mjestima. Sigurnosni znakovi, pisane obavijesti te upute postavljaju se u skladu sa Pravilnikom koji donosi ministar nadležan za rad. U slučaju prijeke potrebe upute mogu biti dane i usmeno.

Članak 72.

U Društvu je obvezno na vidljivo mjesto postaviti: sigurnosne znakove, znakove za evakuaciju i spašavanje, upute i oznake za rukovanje radnom opremom, upute i oznake za rad s opasnim kemikalijama i drugim izvorima opasnosti i štetnosti.

3.11 Pružanje prve pomoći

Članak 73.

- 1) Ravnatelj je dužan organizirati i osigurati pružanje prve pomoći radnicima za slučaj ozljede na radu ili iznenadne bolesti do njihovog upućivanja na liječenje u zdravstvenu ustanovu.
- 2) U radnim prostorijama u kojima istovremeno radi do 20 radnika najmanje jedan od njih mora biti osposobljen i određen za pružanje prve pomoći te još po jedan na svakih dalnjih 50 radnika.
- 3) Osobama određenim za pružanje prve pomoći ovlaštenik mora staviti na raspolaganje svu potrebnu opremu.

Članak 74.

- 1) Za pružanje prve pomoći mora se osigurati propisani osnovni sanitetski materijal kao i specifični, ovisno o opasnostima i štetnostima koje se mogu pojaviti na pojedinom poslu.
- 2) Mjesta postavljanja sanitetskog materijala (ormarići) trebaju biti označena propisanim znakom.
- 3) Na ormariću prve pomoći ili drugom vidnom mjestu mora se staviti ime radnika za pružanje prve pomoći ili broj telefona na koji se može pozvati, naziv zdravstvene ustanove i njezin broj telefona.

Članak 75.

- 1) U slučaju ozljeđivanja radnika potrebno je zbrinuti povrijeđene, pružiti im prvu pomoć, i što prije osigurati profesionalnu liječničku pomoć.
- 2) O događaju, naravi ozljede i poduzetim mjerama odmah izvijestiti nadležnog ovlaštenika, te stručnjaka zaštite na radu, kao i dežurnog Inspektora.

3.12 Zaštita nepušača

Članak 76.

Zabranjeno je pušenje u radnim prostorijama i prostorima *ustanove*.

3.13 Zabrana unošenja i uzimanja alkohola i drugih sredstava ovisnosti

Članak 77.

Zabranjeno je uzimanje alkoholnih pića i drugih sredstava ovisnosti prije i tijekom rada i njihovo unošenje u radne prostorije i prostore.

Članak 78.

- 1) Ravnatelj je dužan prikladnim mjerama provoditi zabranu uzimanja alkoholnih pića i sprječavati zlouporabu sredstava ovisnosti na radnom mjestu.
- 2) Prikladne mjere su mjere primjerene utvrđenim potrebama zaštite na radu, a u pravilu sadržavaju aktivnosti:
 - sprječavanja uzimanja alkoholnih pića i drugih sredstava ovisnosti tijekom rada i provođenje zabrane njihovog unošenja u radne prostorije i prostore,
 - obavještavanja i osposobljavanja radnika o štetnosti sredstava ovisnosti i njihovom utjecaju na radnu sposobnost,
 - izrade i provedbe programa prevencije ovisnosti na radnom mjestu, sukladno utvrđenim potrebama,
 - uređivanja protokola suradnje i postupanja ravnatelja ili njegovog ovlaštenika, stručnjaka za zaštitu na radu i povjerenika radnika za zaštitu na radu u provođenju mjera sprječavanja zlouporabe sredstava ovisnosti,
 - uređivanja postupka provjere radi utvrđivanja je li radnik pod utjecajem alkohola ili drugih sredstava ovisnosti (provođenje postupka uz pristanak radnika, način provjere, vrsta testa ili aparata, način bilježenja i sl.)

Članak 79.

- 1) Poslodavac ne smije provjeravati je li radnik pod utjecajem drugih sredstava ovisnosti osim alkohola ako mu je radnik predao potvrdu da se nalazi u programu liječenja, odvikavanja ili rehabilitacije od ovisnosti ili u izvanbolničkom tretmanu liječenja od ovisnosti te da uzima supstitucijsku terapiju.

- 2) U slučaju iz stavka 1. ovoga članka, poslodavac može zatražiti ocjenu zdravstvene i psihofizičke sposobnosti toga radnika za obavljanje povjerenih mu poslova.
- 3) Ocjenu zdravstvene i psihofizičke sposobnosti iz stavka 2. ovoga članka daje specijalist medicine rada.
- 4) Potvrdu da se radnik nalazi u programu liječenja, odvikavanja ili rehabilitacije od ovisnosti, odnosno u izvanbolničkom tretmanu liječenja od ovisnosti i da uzima supstitucijsku terapiju izdaje institucija kod koje se provodi program.

Članak 80.

- 1) Ovlaštenik je dužan privremeno udaljiti s mjesta rada radnika koji je na radu pod utjecajem alkohola ili drugih sredstava ovisnosti.
- 2) Ako radnik odbija napustiti mjesto rada udaljenje će omogućiti nadležna redarstvena služba.

Članak 81.

- 1) Utvrđivanje da li je radnik pod utjecajem alkohola ili drugih sredstava ovisnosti obavlja se alkometrom ili drugim pogodnim aparatom ili postupkom.
- 2) Rezultat provjere alkoholiziranosti bit će valjan pod uvjetom da ga je provela za to osposobljena i ovlaštena osoba, te ukoliko alkometar ima odobrenje (ovjernicu) Državnog mjeriteljskog zavoda. U slučaju potrebe provjera može obaviti vanjska fizička ili pravna osoba sa ovlaštenjem uz uporabu alkometra sa važećom ovjernicom. Rezultati provjere upisuju se u zapisnik koji potpisuju poslodavac, ovlaštena osoba koja provodi provjeru i radnik koji se provjerava.
- 3) Smatrat će se da je radnik pod utjecajem alkohola ako u krvi ima više od 0,00 mg/kg, odnosno više od 0,00 mg/l izdahnutog zraka. Ako radnik odbije pristupiti provjeri smatra se, da je pod utjecajem alkohola ili drugih sredstava ovisnosti.
- 4) Iznimno od prethodnog stavka ovlašteni radnici enološkog laboratorija i ostali radnici kod kojih posao zahtjeva kušanje vina i ostalih proizvoda od alkohola smiju za vrijeme rada konzumirati alkohol u manjim količinama, ako je to u skladu s prirodom i zahtjevima posla koji obavljaju te pod uvjetom da prema procjeni rizika navedene količine ne utječu na njihovu radnu i psihofizičku sposobnost i ne prelaze koncentraciju alkohola od 0,50 mg/kg, odnosno više od 0,50 mg/l.

Članak 82.

Radnik koji uzima alkoholna pića i druga sredstva ovisnosti prije i/ili tijekom rada ili ih unosi u radne prostorije ili prostore poslodavca čini osobito tešku povredu iz radnih odnosa zbog koje ravnatelj može donijeti izvanredni otkaz ugovora o radu, sklopljenog sa počiniteljem povrede.

Članak 83.

Kontrola unošenja i/ili konzumiranja alkohola i sredstava ovisnosti obavlja se na ulazima i u sklopu zatvorenih radnih prostora ili otvorenih površina *Ustanove*. Kontrolu obavljaju neposredni rukovoditelji i/ili ovlaštenici zaštite na radu.

4. NADZOR

Članak 84.

Nadzor nad provođenjem poslova zaštite na radu obavlja se na temelju Zakona o zaštiti na radu, a unutarnji nadzor nad primjenom pravila zaštite na radu obavlja se sukladno odredbama ovog *Pravilnika*.

Članak 85.

- 1) Ravnatelj je obvezan inspektoru rada na njegov zahtjev dati obavještenja i podatke koji su mu potrebni u obavljanju nadzora.
- 2) Ravnatelj je obvezan odrediti svog ovlaštenika koji će inspektoru pružiti pomoć pri utvrđivanju činjenica, dati potrebna obavještenja, staviti na uvid isprave i predlagati izvođenje odgovarajućih dokaza.
- 3) Ravnatelj je obvezan u roku od osam dana od isteka roka utvrđenog rješenjem inspektora rada izvijestiti tijelo nadležno o izvršenju rješenja ili o razlozima zbog kojih rješenje nije izvršeno.

Članak 86.

Ravnatelj je obvezan izvijestiti tijelo nadležno za poslove inspekcije rada o smrtnoj, težoj ili skupnoj (dva ili više radnika) ozljedi odmah po nastanku događaja i dostaviti tijelu nadležnom za poslove inspekcije rada propisano pisano izvješće.

5. ISPRAVE, EVIDENCIJE I IZVJEŠTAJI

Članak 87.

Procjena rizika zaštite na radu, zapisnici, obavijesti, uvjerenja, svjedodžbe, stručna mišljenja, izvještaji i druge isprave na temelju kojih se utvrđuje stanje zaštite na radu i primjena pravila zaštite na radu, evidentiraju se i pohranjuju u upravi *ustanove*.

Članak 88.

Ravnatelj mora čuvati:

- glavni projekt i ostala tehnička dokumentacija izrađena prema posebnom propisu iz kojeg je vidljiva primjena osnovnih pravila zaštite na radu za građevinu u trenutku korištenja (tehnička dokumentacija čuva se tamo gdje se nalazi objekt na koji se ona odnosi, sve dok se taj objekt koristi).
- upute o načinu korištenja strojeva i uređaja s povećanim opasnostima dok se ti strojevi i uređaji koriste,
- isprave o obavljenim ispitivanjima propisanim u Zakonu o zaštiti na radu
- dokaze o ispravnosti instalacija.

Članak 89.

1) Vode se evidencije o:

- radnicima osposobljenim za rad na siguran način
- stručno osposobljenim radnicima,
- radnicima raspoređenim na poslove s posebnim uvjetima rada,
- strojevima i uređajima s povećanim opasnostima koje koristi,
- opasnim tvarima koje proizvodi, prerađuje ili koristi,
- ozljedama na radu, slučajevima profesionalnih bolesti i poremećajima u tehnološkom procesu koji su izazvali ili su mogli izazvati štetne posljedice po sigurnost i zdravlje radnika,
- ostalo predviđeno odgovarajućim propisom.

2) Za ispravu koja se tijekom korištenja ošteći, prije nego izgubi uporabnu vrijednost, mora se izraditi nova.

Članak 90.

Ravnatelj/ovlaštenik dužan je osigurati da radnicima bude dostupno:

- procjena rizika za mjesta rada i poslove koji se na njemu obavljaju,
- upute za rad na siguran način za mjesta rada i poslove koji se na njemu obavljaju,
- pisani dokaz o osposobljenosti radnika za rad na siguran način,
- pisani dokaz da radnik udovoljava uvjetima za obavljanje poslova sa posebnim uvjetima rada,
- zapisnik o ispitivanju radne opreme, instalacija i radnog okoliša.

6. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 91.

Pravo tumačenja ovog *Pravilnika* ima ravnatelj *ustanove*.

Danom stupanja na snagu ovog Pravilnika prestaje važiti Pravilnik o zaštiti na radu objavljen 29.11.2005.godine.

Članak 92.

Ovaj *Pravilnik* stupa na snagu osam dana od objave na oglasnoj ploči *ustanove*.

Split, 17. siječnja 2018.godine

Broj: 01-284/3-17

MM

Pravilnik o zaštiti na radu je objavljen na Oglasnoj ploči ustanove dana 17. siječnja 2018. godine te stupa na snagu dana 25. siječnja 2018. godine .

MM